

Enquête onder achterban nodig voor de taak?

Onder de in dit bedrijf geldende omstandigheden is het kunnen houden van een algemene enquête naar het sociaal beleid geen redelijk middel voor het raadplegen van de achterban.

(Rechtbank 's-Gravenhage 6 april 1994, JAR 1994/87, artikel 17, 28 en 31b WOR)

De centrale ondernemingsraad van Aegon Nederland NV wilde een enquête houden onder de achterban naar het sociaal beleid in de onderneming. Aegon weigerde de daarvoor noodzakelijke faciliteiten ter beschikking te stellen. De kantonrechter 's-Gravenhage accepteerde dit besluit op 27 september 1993 (kritisch besproken in OR-informatie van 17 november 1993, blz. 40, 'Ondernemer blijft de informant').

De cor ging tegen deze uitspraak in beroep bij de rechtbank. Hij baseerde zijn eis, het recht op de gevraagde voorzieningen, op artikel 17 WOR, dat hem recht geeft op de faciliteiten die redelijkerwijze nodig zijn voor de vervulling van zijn taak. Het ging hier met name om de uitvoering van de in artikel 28 WOR vastgelegde taak om toe te zien op de naleving van de in de onderneming geldende voorschriften (zgn. zorgtaken).

Aegon was van mening dat het houden van een dergelijke enquête niet valt te rekenen tot de taak of de bevoegdheid van de ondernemingsraad. Daarom achtte de rechtbank de centrale te beantwoorden vraag of de cor de beoogde enquête redelijkerwijs nodig heeft voor de vervulling van de taak. Daarbij betreft de rechtbank ook het feit dat de ondernemer reeds op grond van artikel 31b WOR verplicht is de cor te informeren over een aantal algemene aspecten van het sociaal beleid. Aegon stelde ook dat binnen de onderneming regelmatig enquêtes naar het sociaal beleid worden gehouden en dat de cor over de uitkomsten wordt geïnformeerd als de cor daarom vraagt.

De rechtbank is van mening dat de cor onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat hij de enquête nodig had voor de vervulling van zijn taak. Gegeven de algemeenheid van het onderwerp 'sociaal beleid' valt niet in te zien dat het niet kunnen houden van een enquête zo zeer in de weg staat van een goede taakvervulling van de cor dat Aegon de hiervoor gevraagde voorzieningen redelijkerwijs niet kan weigeren, te meer nu Aegon regelmatig zelf zulke onderzoeken houdt en de cor op vragen daarnaar informeert. De verzochte faciliteiten zijn onder deze omstandigheden geen redelijk middel voor het

bereiken van het beoogde doel, te weten het raadplegen van de achterban. De beslissing van de kantonrechter wordt daarom bekrachtigd.

Commentaar

Hoewel de uitspraak van de kantonrechter door de rechtbank wordt bevestigd, komt deze in belangrijke mate tegemoet aan de kritiek die zowel in dit blad als elders op de uitspraak van de kantonrechter wordt gegeven. De rechtbank acht in tegenstelling tot de kantonrechter immers niet praktisch elke enquête van de or uit den boze, maar beoordeelt heel specifiek of die in de concrete omstandigheden van de betrokken onderneming een redelijk middel is. Met name de gedachte dat de ondernemer de enige is die informatie verschaft is niet door de rechtbank overgenomen, waardoor recht wordt gedaan aan de democratische gedachte van de WOR dat de or contact kan houden met de achterban en over eigen informatiekkanalen kan beschikken. Het raadplegen van de achterban noemt de rechtbank daarbij uitdrukkelijk als een onderdeel van die taak. Volgens deze uitspraak is het houden van een enquête onder het personeel daarbij niet uitgesloten, maar wel moet de or kunnen aantonen dat deze nodig is voor de vervulling van zijn taak. Dat zal minder snel het geval zijn als de enquête een weinig concreet onderwerp heeft en als de ondernemer zelf meer informatie over dit onderwerp verschaft.

Toch is er één aspect dat ook in deze uitspraak weinig uit de verf komt. Dat is dat er een principieel verschil is tussen het informatierecht van art. 31 e.v. WOR en het raadplegen van de achterban. Onder omstandigheden kan de informatie die via het informatierecht van de werkgever kan worden verkregen wel dicht aanliggen tegen de informatie, die via een eigen enquête wordt verzameld, maar er kunnen toch verschillen zijn. Ondernemer en or hebben bij het houden van enquêtes immers uiteenlopende doelstellingen. De ondernemer doet dit met het oog op het verbeteren van de bedrijfsvoering, de or zal meer gericht zijn op het signaleren van problemen ten behoeve van de belangenbehartiging. Dat verschil zal tot uitdrukking kunnen komen in de vraagstelling en de opzet van het onderzoek. Om die reden kan de or van mening zijn dat de enquêtes van de ondernemer niet hanteerbaar zijn voor zijn doel. De uitspraak laat wel de mogelijkheid open dat de or dit aannemelijk kan maken met meer concrete argumenten dan in dit geval is gebeurd. Maar wij leven in een pluriforme samenleving, en de vrijheid van gedachte stopt nu eenmaal niet bij de fabriekspoort. Het is aan de or om ook de door de ondernemingsleiding onderschatte signalen van onvrede op te vangen en te verwoorden.

Rechter zal sneller enquête toestaan als het gaat om een duidelijk onderwerp

Deze rubriek signaleert en behandelt de belangrijkste jurisprudentie op or-gebied. De rubriek wordt beurtelings geschreven door mr Adriaan Dorresteyn (ondernemingsrecht) en mr Guus Heerma van Voss (sociaal recht).

Guus Heerma van Voss